

PRIVLAKA

Vidjeli smo da je iz pomoćne u redovnu školu tijekom 1869. godine prerasila i škola u Privlači. U to je vrijeme austrijska vlast na zadarskom prostoru pokrenula pravu akciju otvaranja škola. Bila je to godina donošenja državnoga školskoga zakona kada je većina našim mjestima tražila školu. Tako se na stolu Kotarskog školskog vijeća našlo gotovo oko tridesetak zahtjeva za školom, od kojih su ubrzo mnogi i ostvareni. Nažalost, rijetki su imali tražene uvjete za otvaranje škole, a još manje stan za učitelja. Isto tako mnogim je ondašnjim općinama bilo teško osigurati i učiteljsku plaću. Vidimo to i na slučaju Privlake, kad 1870. godine nadzornik požuruje općinu u Ninu da učitelju osigura adekvatan smještaj, a ne stan kojega su već pokazali "s raspuknutim zidovima". Tijekom 1873. godine ministarstvo za bogoslovje i nastavu u Beču donosi i "Naredbu o izgradnji i uređenju škola", a iste će godine pokrajinska vlast na sebe preuzeti i osiguranje prostora za školu, kao i plaće učitelja.

Školu vodi župnik don Pavao Zanki

U već citiranoj knjizi Sime Ljubičića "Kronika školstva ninske općine do 1920. PO-

"Dobar dio diece, kod nas barem, oko šeste navršene pa sedme i osme godine nema dovoljna razvitka ni duševna ni tjelesna te je kao zle volje i rek bi bez života, ni pojmi ništa ili velikom mukom"¹¹

kao svećenik.

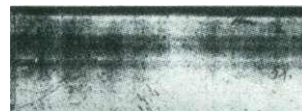
U narednoj 1874. godini u Privlači se neće mnogo toga promijeniti što se škole tiče, poglavito pitanje odlaska djece u školu. Jednorazrednu mušku pučku školu trebalo bi polaziti 93 školska obveznika, a to čini svega 46 dječaka. Kako navodi Š. Ljubičić, kotarski školski nadzornik don Ivan Jelčić obilazeći školu u Privlači u svome izvještaju od 12. kolovoza ističe kako je "od 50 obveznih dječaka za školu u školi zatekao svega 14 dječaka. Ne pomaže ni apel općine, ni kazne, ni riječ svećenika-učitelja. Mišljenja je da će ovakva situacija trajati sve dok utjerivanje globe ne bude organizirano u općini". Stanje se nije popravilo ni za školsku godinu 1874/75., dok izvještaja za 1876. godinu i nema. Škola radi i 1877. i 1878. godine, a kao učitelj laik u njoj je zaposlen don Pavao Zanki. U mjesnom školskom vijeću stalni članovi postali Spiro Kolanović i Ante Grbić pok. Marka, dok su im zamjenici Ivan Gavan i Šime Skoblar.

U desetogodišnjem razdoblju od 1869. do 1879. godine u zadarskom kotaru otvoreno je 39 osnovnih škola,

škole će se zatvoriti, a učitelji neće dobiti drugog mjesta. Kotarsko se školsko vijeće pri svim ovim apelima poziva na "rodoljublje, poštenje i duševnost mjesnih školskih vijeća i učitelja".

Izveštaj učitelja i svećenika don Pavla Zankija

Pišući kako su pojedina školska vijeća reagirala na apel Kotarskog školskog vijeća, Š. Ljubičić ističe i navodi iscrpan izvještaj učitelja i svećenika don Pavla Zankija o izostajanju iz škole u Privlači. Značaj ovog pisma i njegova autora zahtijeva da se ovo pismo, bar u izvad-

Msnm^nu

KROZ RAVNE KOTARE I BUKOVICU

Tomislav Marijan Bilosnić, književnik, reporter Zadarskog lista, u ovome serijalu objavljuje priče o našem kraju

PISMO DON ZANKIJA O SIROMAŠTVU I KRAJNJOJ GOLOTINJI DJECE

Don Pavao Zanki, učitelj u Privlači od 1872. do 1880. godine

tih palača nego da je i kukavnih ševaretica, pa zgrada je učionska takva, da je ka' izabrana da odalečuje diecu na mjesto je primamljivate svojim ukusom, svojom čistoćom itd. Kad je kiša u nju kao kroz vrš; kad je oblačno nema vidjeti; kad vjetrušina koja dune, grdje nego u polju; kad je led, blaženo na suncu, u njoj zub o zub: ozdo sapa pojaminom, sa strana vlažni zidovi; ulaz je smrdljiv

"Najprvo većina diece kod nas nema potrebite odjeće i obuće, nego do osme i devete godine idju u košulji i kojekakvim krpami na nogu"

i nad ponorom - pa'ti se gadi - pa' budimo zadovoljni i

okolnosti dopuštaju, shodnim sredstvi buduti i razvijati."

Ovako nabrajajući uzroke nepohađanja škole od strane privlačke djece don Pavao Zanki Kotarskom školskom vijeću još poručuje kako treba misliti na novu školsku zgradu, kao i stan za učitelja, te najpotrebitija učila za siromašnu djecu. A što se tiče predviđene globe za one koji ne pohađaju nastavu, Zanki poručuje:

"A na koga ćemo? Na pustu siromaščad. - Ako nemaju otkle platiti globu, da ih činimo zatvotiti u tamnicu? Ali takovi imaju potrebu da rade misle li priskrbiti djeci svojoj i sebi komad kruha. Ja nemam srdca ni predložiti ni odobriti ni jedno ni drugo - a pak što bi se reklo? "Pop mi je kriv - učitelj nam je kriv..." i tim s Bogom povjerenja kod puka.

Nastojimo dakle što možemo, da više diece pohađja našu učionu neg li je došle, moleći i savjetujući kad god nam se desi prigoda

Nadodajmo siromaštvo našeg puka. Najprvo većina diece kod nas nema potre-